

Notă infomativă

**cu privire la realizarea Planului de acțiuni privind
prevenirea și combaterea traficului de ființe umane
în contextul Planului de Răspuns la Situația din
Ucraina pentru perioada
1 iulie 2022- 1 iulie 2023**

Chișinău, 2023

Context

Traficul de ființe umane (TFU) reprezintă o preocupare majoră privind protecția persoanelor în contextul crizei refugiaților. În Republica Moldova, riscurile de trafic și exploatare pentru refugiații și resortisanții țărilor terțe care fug din Ucraina sunt legate de faptul că majoritatea acestor persoane sunt femei și copii, de separările familiale, accesul limitat la mecanismele de protecție existente și capacitatea mecanismelor existente de a răspunde la nevoile sporite. Din acest motiv, este necesară elaborarea și/sau consolidarea măsurilor coordonate de combatere a TFU, precum și fortificarea capacităților autorităților guvernamentale și a prestatorilor de servicii, precum și a Agențiilor ONU, a ONG-urilor și a altor părți interesate din domeniul umanitar, inclusiv aflate în prima linie, în vederea asigurării unor mecanisme sigure de protecție care să reducă în mod eficient aceste riscuri.

Astfel, Planul de acțiuni privind prevenirea și combaterea TFU în contextul Planului de Răspuns la Situația din Ucraina pentru perioada 1 iulie 2022- 1 iulie 2023 a implementat Recomandările Grupului de experți privind combaterea traficului de persoane din cadrul Consiliului Europei (GRETA), Recomandările Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) și a Ambasadei Statelor Unite ale Americii (SUA) și a fost elaborat cu suportul Grupului operativ de lucru privind TFU cu scop de a sprijini acțiunile coordonate de excludere a riscurilor TFU și pentru a acționa în contextul prevenirii acestui fenomen.

Acțiunile din Plan au fost realizate în comun de actorii guvernamentali și donatorii cu activități în domeniu, reprezentanții societății civile, au asigurat respectarea drepturilor victimelor și au oferit protecție și asistență victimelor și prezumatelor victime ale TFU pe tot parcursul răspunsului la criza umanitară, urmând o abordare centrată pe victimă.

1. Prevenirea TFU afectate de agresiunea din Ucraina

1.1. Informații

77500 pliante informaționale și afișe distribuite cu conținut informațional privind riscurile TFU, modalitățile de reducere a riscurilor și accesul la suport și protecție (Agenția ONU pentru Refugiați (UNHCR), Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), C.I. „La Strada”, Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS))

12000 materiale informaționale pentru persoanele refugiate din Ucraina cu privire la primele semne ale TFU (C.I. „La Strada”, “War Child” Țările de Jos)

C.I. La Strada cu suportul OIM a elaborat 38 de banere, articole și postări pe rețelele sociale, care au fost vizualizate de peste 2.7 milioane de oameni.

C.I. La Strada, cu suportul OIM a produs 1 spot video privind ofertele de muncă dubioase, disponibil în trei limbi (RO, RU, UA), care a fost difuzat în transportul public și la 3 canale radio. Totodată, La Strada a mai produs 3 videoclipuri, care sunt disponibile pe YouTube, și au fost promovate la 5 posturi TV.

migratiesigura.md

Vezi aici de ce ofertele de muncă avantajoase pot fi dubioase!

0 800 7777

Linia Fierbinte pentru migrație sigură și anti-trafic

- ❖ Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) în colaborare cu C.I. „La Strada” a elaborat bannerul electronic de informare privind Linia Fierbinte pentru migrație sigură și antitrafic, a diseminat și plasat bannerele pe rețelele Facebook ale ANOFM, inclusiv la nivel teritorial
- ❖ Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF) au plasat pe pagina web informații utile în limba ucraineană pentru refugiați
- ❖ Misiunea OSCE în Moldova a susținut Campania informațională „Be Safe” și a distribuit peste 7,000 de pliante informaționale și broșuri cu conținut informațional privind campania și riscurile TFU, accesul la suport și protecție.
- ❖ Misiunea OSCE în Moldova a organizat instruirii pentru reprezentanții mass-mediei și pentru ofițeri de presă din instituțiile guvernamentale cu privire la relatarea etică a cazurilor de TFU. Circa 20 de specialiști au avut oportunitate de a învăța cele mai bune practici, tehnici de interviu și exerciții practice despre cum să interviezi victimele TFU și să le ofere șansa de exprimare fără a-i retraumatiza.
- ❖ MMPS, Agenția Națională Asistență Socială (ANAS), în parteneriat cu OIM, a desfășurat 4 ateliere tematice privind implementarea Programului de creare și dezvoltare a Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența

victimelor infracțiunilor pe anii 2022-2023 (12 și 19 octombrie și, respectiv, 13 și 20 decembrie). În total, în cadrul atelierelor au fost instruite 91 persoane, reprezentanți ai autorităților publice locale de nivelul II.

- ❖ Misiunea OSCE în Moldova în cooperare cu Cancelaria de Stat și Oficiul Reprezentantului Special și Coordonatorului pentru Combaterea Traficului de Persoane al OSCE a organizat prima simulare națională (în perioada 18-22 septembrie 2023) care a unit întreaga comunitate din Republica Moldova în domeniul combaterii TFU. Exercițiul de simulare a constat într-o simulare reală a cazurilor de TFU. Circa 80 de specialiști în domeniul antitrafic din toată țara au participat la instruire și au îmbunătățit capacitățile pentru investigarea proactivă și urmărirea penală a cazurilor de TFU, acordarea asistenței și protecției victimelor TFU.
- ❖ În perioada septembrie-octombrie 2023, MMPS cu sprijinul OIM a organizat 3 sesiuni de instruire privind prevenirea TFU și a violenței bazate pe gen pentru reprezentanții autorităților locale și mediatorilor comunitari în raioanele Otaci, Soroca și UTA Găgăuzia.
- ❖ În cadrul ședințelor Colegiului consultativ a serviciilor publice desconcentrate din unitățile administrativ-teritoriale, angajații Inspectoratul General pentru Migrație (IGM) informează reprezentanții APL despre dreptul persoanelor strămutate din Ucraina de a solicita „Protecția temporară”.
- ❖ În perioada iulie 2022 - iunie 2023, beneficiarii serviciului de asistență telefonică gratuită pentru copii (116111) au solicitat serviciile echipei de psihologi în 3105 apeluri: 2361 apeluri unice și 744 apeluri repetate. Au fost întocmite și expediate către structurile competente 373 fișe de sesizare privind cazurile suspecte de violență, neglijare, exploatare și trafic în conformitate cu prevederile Legii nr.140 din 14.06.2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. Copii originari din Ucraina, precum și reprezentanții copiilor respectivi se regăsesc în datele indicate mai sus.
- ❖ MMPS a asigurat acordarea informării refugiaților din Ucraina la Linia fierbinte pentru asistența persoanelor cu dizabilități (080010808). În perioada 1 iulie 2022 – 1 iulie 2023 a fost oferit suport pentru circa 723 persoane cu dizabilități refugiate din Ucraina și membri ai familiilor acestora, care au avut nevoie de informații adiționale, inclusiv cazare.
- ❖ În perioada de referință, la linia Fierbinte a Centrului pentru combaterea traficului de persoane (CCTP) 022(254-998) au fost raportate 34 cazuri de TFU și oferite 34 de consultații informaționale.
- ❖ OIM asigură funcționarea a două Linii fierbinți antitrafic, una fiind gestionată de C.I. „La Strada” iar cealaltă de ONG-ul Interacțiune (în stânga Nistrului). Din iulie 2022 și până în Septembrie 2023, cele două Linii fierbinți au asistat 4,702 persoane prin intermediul apelurilor telefonice.
- ❖ În perioada Iulie 2022 – Septembrie 2023, C.I. La Strada a informat 3,208,429 persoane, printre care și persoane strămutate din Ucraina cu privire la amploarea și riscurile traficului de ființe umane, ce pot face pentru a reduce riscurile și unde pot cere ajutor.
- ❖ OIM a informat 308,166 de persoane, prin intermediul rețelelor de socializare (Viber) cu privire la călătoriile în siguranță și serviciile disponibile pentru persoanele care migrează. Activitatea este în desfășurare. Totodată, ca parte a acestei activități OIM a instalat 13 panouri publicitare în toată țara, dintre care 8 în Chișinău, pentru a informa populația despre călătoriile în siguranță, precum și oferte de muncă dubioase.
- ❖ Echipele Mobile OIM au informat din Aprilie 2022 și până în prezent 5,105

persoane strămutate și resortisanți ai țărilor terțe despre riscurile traficului de ființe umane, modalitățile de reducere a riscurilor și accesul la suport și protecție, precum și alte informații esențiale.

- ❖ CCTP a continuat monitorizarea locațiilor cu risc sporit de TFU, inclusiv cele legate de acordarea de servicii sexuale, inclusiv în mediul online, cerșetoria stradală și sectoarele informale ale economiei
- ❖ Ministerul Educației și Cercetării (MEC) a continuat actualizarea informațiilor de pe site-ul său la compartimentul „În susținerea copiilor și tinerilor din Ucraina”:
 - Prin Ordinul MEC nr. 1109 din 04.09.2023 a fost aprobată Instrucțiunea privind integrarea copiilor din familii refugiate din Ucraina în instituțiile de învățământ general din Republica Moldova și plasată pe site-ul MEC.
 - Ordinul MEC nr. 177 din 15.03.2022 cu privire la înscrierea la mobilități de studii a studenților refugiați din Ucraina de asemenea, a fost distribuit.

Alte resurse utile distribuite:

1. Ghidul “Cum să faci ceea ce contează în perioade stresante”
2. Ghidul „Cum să faceți față stresului emoțional asociat unui dezastru major” (disponibil în limbile engleză, română ucraineană și rusă).
3. Ghidul „Orientări metodologice privind activitățile instructiv-educative în cazul copiilor refugiați care se confruntă cu stresul și traumele”.

- ❖ Echipele Mobile ale OIM au informat 5,105 persoane despre riscurile TFU, modalitățile de reducere a riscurilor și accesul la suport și protecție, precum și despre condițiile de trecere a frontierei, riscurile și rutele/abordările sigure cu informații specifice fiecărei țări.
- ❖ OIM a creat 4 centre de informare comunitare pe întreg teritoriul Republicii Moldova (Cahul, Comrat Bălți, Chișinău) și o echipă mobilă în regiunea din stânga Nistrului care oferă informații persoanelor strămutate din Ucraina.
- ❖ OIM a elaborat împreună cu partenerii săi și a imprimat 30,000 de pliante ce urmează a fi distribuite în domeniu transportului

1.2. Atenuarea riscurilor de TFU în mediul online

❖ CCTP și Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM) au monitorizat pro-activ platformele informaționale care prezintă risc sporit pentru recrutarea ucrainenilor: muncă casnică, servicii de îngrijire, agricultură, turism, servicii de curățenie și construcții, prin identificarea anunțurilor suspecte.

Urmare a monitorizării a fost identificat 1 caz, în baza căruia a fost pornită urmărirea penală. În cadrul activităților de inspecție, angajatorii au fost informați cu privire la practicile legale de angajare a persoanelor refugiate din Ucraina și care este procedura legală de raportare.

❖ CCTP a oferit interviuri pentru diferite posturi de televiziune (Canal TV 2, TV 6) și radio (Vocea Basarabiei) cu privire la acțiunile ce se întreprind în privința combaterii TFU din țară.

❖ La 18.01.2023 a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 21 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina (în vigoare din 01.03.2023)

1.3 Atenuarea riscurilor de TFU prin urmarea procesului de înregistrare și asigurarea unor rute de migrație sigure

IGM a asigurat asistență de transfer/relocare, pentru persoanele strămutate din Ucraina în spațiul UE. Astfel, pe parcursul a 9 luni ale anului 2023 au fost relocalate 392 persoane prin intermediul rutelor aeriene.

Totodată în cadrul reîntoarcerii voluntare în țara de origine IGM a oferit asistență pentru 1209 refugiați originari din state terțe

În calitate de victime și/sau prezumate victime ale TFU au fost asistați 4 beneficiari refugiați (1 femeie, un cuplu mamă-copil și 1 copil neînsoțit).

OIM a asistat 16,707 persoane prin intermediul coridoarelor verzi (transportare terestră către România). Cifra cuprinde transport terestru Otaci-România și Palanca-România. Totodată, echipa AVRR a OIM a asistat 2,407 resortisanți ai țărilor terțe, persoane strămutate din Ucraina, oferindu-le suport în a reveni în țara lor de origine, precum și suport de reintegrare.

OIM a asigurat funcționalitatea transportul terestru de la autogara Palanca către Huși. Până în prezent 16,537 persoane au beneficiat de transport terestru din Palanca spre Huși, România.

1.4 Atenuarea riscurilor de TFU prin măsuri de protecție

OIM a desfășurat 8 sesiuni de instruire pentru 405 persoane din prima linie din diverse organizații precum OIM, instituții specializate în acordarea asistenței victimelor violenței bazate pe gen (Centrul regional pentru reabilitarea victimelor violenței domestice din UTA Gagauzia, Centrul maternal Pro Familia, Căușeni) precum și persoane din cadrul ONG-urilor implicate în răspunsul la criza refugiaților (ACTED, INTERSOS, Biaz Gul,).

OIM a acordat asistență pentru 2,197 de familii și 3,897 persoane în coordonare cu ADRA din Noiembrie 2022 și până în prezent.

OIM a oferit granturi pentru 9 ONG-uri (Artemida, Biaz Gul, CNFACEM, Asociația psihologilor Tighina, Pas cu Pas regiunea Sud, STIMUL, Jenske Initsiativy, Resonance și Interacțiune), sprijinind activitățile acestora în oferirea asistenței imediate persoanelor strămutate din Ucraina, a celor vulnerabile din comunitatea gazdă și resortisanților țărilor terțe.

OIM a facilitat accesul la cazare pe termen scurt prin AirB&B pentru 237 familii (806 persoane). Totodată OIM a asistat 572 familii (1,847 persoane) prin intermediul programului Cash for Rent (Numerar pentru Chirie), în diferite regiuni a Republicii Moldova (319 familii în Chișinău, 135 familii în Bălți, 13 familii în Cahul, 7 familii în Ungheni, 21 familii în Găgăuzia, și 5 familii în Edineț).

1.5 Atenuarea riscurilor de trafic de ființe umane prin abilitare economică

OIM a realizat următoarele acțiuni în acest scop:

- a oferit suport financiar pentru cursuri vocaționale pentru 207 persoane.
- 51 de persoane au beneficiat de cursuri de limbă engleză și 23 de persoane de cursuri de limbă română.

- a oferit 123 de microgranturi pentru procurarea de echipamente și materiale pentru activități independente (pentru autoangajare).

- a organizat 6 cursuri pentru dezvoltarea capacităților în domeniul dobândirii competențelor și generării de venituri pentru persoanele strămutate din Ucraina, resortisanții țărilor, și populația gazdă. Totodată, această activitate este în desfășurare.

- a instruit 118 persoane privind aspecte legale, antreprenoriat, structura unui plan de afaceri, planul de marketing, managementul financiar, rapoartele financiare și managementul resurselor umane.

- a oferit 15 granturi pentru dezvoltarea afacerilor deja create și un grant pentru un start-up.

1.6 Prevenirea traficului de copii

Regulamentul privind instituirea mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, asistența și monitorizarea copiilor în situație de risc, veniți de pe teritoriul Ucrainei în perioada declarării stării de război în Ucraina, a fost aprobat de către Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova la data de 14.04.2022.

În perioada iulie 2022 – iunie 2023 au fost înregistrate următoarele categorii de copii refugiați: 419 copii neînsoțiți, 976 copii însoțiți neautorizat și 566 de acte au fost eliberate pentru autorizarea trecerii pe sensul de ieșire a hotarului Republicii Moldova.

2. Protecția victimelor (prezuate) ale TFU

❖ În perioada 04-14 iulie 2022 MMPS, ANAS în cooperare cu OIM au desfășurat 5 sesiuni de informare cu tematica „*Identificarea victimelor și a potențialelor victime a traficului de ființe umane*”. Grupul țintă a participanților la seminar au fost managerii Centrelor de plasament temporar pentru refugiați, precum și asistenții sociali/ lucrătorii sociali care activează în cadrul acestor centre. În total, la instruire au participat aproximativ 100 persoane, acoperind toate raioanele din țară. În cadrul seminarului au fost abordate subiecte privind înțelegerea fenomenului TFU, legislația națională în domeniul prevenirii și combaterii TFU, identificare victimelor și referirea acestora către serviciile specializate de asistență sau către organele abilitate cu funcții în domeniul prevenirii și combaterii TFU.

❖ În perioada de raportare în cadrul Centrului pentru asistența și protecția victimelor și potențialelor victime ale TFU (CAP) au beneficiat de servicii specializate de asistență 57 de beneficiari (32 femei și 25 copii) refugiați din Ucraina. În calitate de victime și/sau prezumate victime ale TFU au fost asistați 4 beneficiari refugiați (1 femeie, un cuplu mamă-copil și 1 copil neînsoțit). Cu statut de victime ale violenței în familie au fost asistați 15 refugiați (5 femei și 10 copii ai acestora), iar cu statut de victime ale violenței sexuale a fost asistat 1 copil (fată). Totodată, au beneficiat de asistență în cadrul CAP 37 de refugiați (25 femei și 12 copii) în calitate de persoane aflate în situație de risc sporit de a deveni victime ale TFU sau violenței în familie.

❖ De către procurori au fost identificate și informate despre drepturile sale 625 persoane refugiate din Ucraina, victime ale infracțiunii de organizare a migrației ilegale.

❖ Conform Planurilor cursurilor de formare continuă ale Ministerului Afacerilor Interne (MAI) pentru anii de studii 2022-2023, au fost desfășurate 7 sesiuni de instruire de care au beneficiat aproximativ 150 persoane.

❖ Oficiul Reprezentantului Special și Coordonatorului pentru Combaterea Traficului de Persoane al OSCE împreună cu Misiunea OSCE în Moldova au organizat 8 ateliere de formare privind accesul necondiționat la servicii pentru victimele TFU, care au promovat un cadru de "parcurs social" și au contribuit la identificarea unui set de măsuri practice și a unor opțiuni de politică pe termen lung, care să fie întreprinse de autoritățile naționale pentru a facilita punerea în aplicare a acestuia. Circa 250 de specialiști din toată republica au participat.

❖ Misiunea OSCE în Moldova a implementat un proiect extrabugetar "Protecția refugiaților și comunităților gazdă împotriva violenței în bază de gen pe ambele maluri ale râului Nistru" în perioada mai 2022- septembrie 2023. Acest proiect a fost elaborat ca răspuns de urgență la problema violenței bazată pe gen și a TFU ca o încălcare semnificativă a drepturilor omului, intensificată de conflictul actual din Ucraina. 29,808 beneficiari au participat la activitățile organizate și au beneficiat de serviciile specializate în cadrul proiectului.

❖ Cu suportul OIM, au fost elaborate module de instruire și a fost efectuată o analiză privind concordanța actelor normative în domeniul asistenței sociale cu prevederile Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor și ale Programului MNRV.

❖ La 27.04.2022, Procuratura Generală a elaborat Recomandările privind statutul persoanelor care părăsesc teritoriul Ucrainei, calificarea juridică a acțiunilor acestora și modalitatea de acționare a organelor de drept, care au fost expediate procurorilor teritoriali și specializați, pentru aplicare în practică

❖ Au fost desfășurate intruiri tematice:

- în perioada 16-17.11.2022 s-a desfășurat cu suportul OIM atelierul de lucru „Fortificarea măsurilor de combatere a TFU prin îmbunătățirea capacității procurorilor la depistarea, investigarea și examinarea judecătorească a infracțiunilor din categoria respectivă și cele conexe”

- 15-16.06.2023 Seminar regional Cahul, desfășurat cu suportul OIM – Combaterea TFU în fluxurile de migranți;

- 27-28.06.2023 – Seminar regional Ungheni, desfășurat cu suportul OIM – Combaterea TFU în fluxurile de migranți;

- 05-06.07.2023 – Seminar regional Bălți, desfășurat cu suportul OIM – Combaterea TFU în fluxurile de migranți.

❖ Pe platformele online CCTP a identificat 1 caz de prestare de servicii sexuale, în 2023, fiind identificate 9 persoane de gen feminin, dintre care 8 persoane cetățeni ai Republicii Moldova și 1 persoană cetățean a Ucrainei (Telegram); și 1 caz de trafic de copii (TikTok).

3. Parteneriat și coordonare

❖ Misiunea OSCE în Moldova a convocat 3 ședințe de coordonare tehnică în acest an privind combaterea traficului de ființe umane și a problemelor de gen, care au întrunit peste 200 de participanți: oficiali guvernamentali, parteneri internaționali și organizații ale societății civile de pe ambele maluri ale Nistrului. Participanții au discutat despre prioritățile actuale în domeniul combaterii traficului de persoane și a violenței bazate pe gen, precum și despre tendințele și provocările recente în acest domeniu.

❖ La 12.09.2023 s-a desfășurat ședința Consiliului coordonator al organelor de drept cu atribuții în domeniul combaterii traficului de ființe umane pe lângă Procurorul General,

fiind adoptate decizii pertinente, inclusiv în vederea studierii noilor tendințe ale fenomenului TFU, inclusiv prin prisma consecinței invaziei din Ucraina, pentru a dezvolta un mecanism de investigare și combatere efectivă a acestora.

❖ În luna martie 2023 MMPS a participat la Reuniunea regională a grupului de experți cu tematica „Abordarea riscurilor, amenințărilor și formelor de trafic de persoane cauzate de conflictul din Ucraina” organizată la București, România.

4. Urmărire penală

- ❖ În perioada 25.02.2022 – 01.07.2023 a fost pornită urmărirea penală în cazurile în care sunt investigate circumstanțe ce au tangență cu situația creată de agresiunea din Ucraina, potrivit următorilor indicatori statistici:
 - Pornite 583 cauze penale în baza art. 362/1 din Codul Penal (Organizarea migrației ilegale)
 - Pornite 137 cauze penale în baza art. 362 din Codul Penal (Trecerea ilegală a frontierei de stat)
 - Pornite 125 cauze penale în baza art. 361 din Codul Penal (Confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale, a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false).

CONCLUZII

- ✚ Planul a constituit un instrument focusat pe situația refugiaților din Ucraina și acordarea suportului comun de către autoritățile publice, organizațiile societății civile și organizațiilor internaționale.
- ✚ Majoritatea acțiunilor din Plan au fost realizate, o parte dintre acestea vor fi realizate și în anul 2024, inclusiv în cadrul Programului pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane pentru anii 2024 - 2028 și al Planului de acțiuni privind implementarea acestuia.
- ✚ Au fost realizate materiale informaționale destinate refugiaților din Ucraina (cca 70000 pliante informaționale și afișe distribuite cu conținut informațional privind riscurile TFU, modalitățile de reducere a riscurilor și accesul la suport și 12000 materiale informaționale pentru persoanele refugiate din Ucraina cu privire la primele semne ale TFU).
- ✚ La 18.01.2023 a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 21 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina (în vigoare din 01.03.2023).
- ✚ Pe parcursul implementării Planului au fost realizate instruirii pentru specialiștii din prima linie.
- ✚ Prin intermediul platformelor și mecanismelor de coordonare (Grupul operativ de lucru privind TFU, ședințele tehnice de coordonare al OSCE, Consiliului coordonator al organelor de drept cu atribuții în domeniul combaterii TFU pe lângă Procurorul General, etc.) au fost discutate prioritățile actuale în domeniul combaterii TFU cu accent pe refugiații din Ucraina, provocările recente, inițiativele din domeniu și necesități de colaborare.